

«زن و مطالعات خانواده»

سال هفدهم - شماره شصت و سوم، بهار ۱۴۰۳

ص ص: ۱۰۹-۱۲۶

تحلیل همبستگی کانونی رابطه بین تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با هیجان طلبی در زنان دارای گرایش به پیمان شکنی زناشویی

فهمیه کاشفی^۱

منوچهر ازخوش^{۲*}

محمدسعید خانجانی^۳

حکیمه آقایی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۲/۱۵

چکیده

پیمان شکنی زناشویی مایه آشفتگی چشمگیر زندگی فردی و میان فردی زوجین و تباہ کننده رابطه آنهاست؛ بنابراین هدف از این پژوهش بررسی تحلیل همبستگی کانونی رابطه بین تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با هیجان طلبی در زنان دارای گرایش به پیمان شکنی زناشویی بود. طرح پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره و روانشناسی شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بودند. به این منظور تعداد ۲۰۰ نفر از این افراد به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شد و به مقیاس گرایش به پیمان شکنی زناشویی، مقیاس هیجان طلبی، سیاهه تمایز یافتگی خود و مقیاس دسترسی پذیری، پاسخگویی و همدم طلبی پاسخ دادند. داده‌های جمع آوری شده با استفاده از ضریب همبستگی کانونی تحلیل شد. نتایج نشان داد که بین ابعاد تمایز یافتگی خود و ابعاد رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با ابعاد هیجان طلبی رابطه معناداری وجود دارد ($P < 0/01$). نتایج تحلیل همبستگی کانونی نشان داد که واریانس مشترک ۵۷/۶ درصد بود. با توجه به یافته‌های این پژوهش، روانشناسان و مشاوران خانواده می‌توانند از متغیرهای پیش‌بین هیجان طلبی همچون تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی همسران آگاهی یابند و با تقویت آن‌ها به مشاوره زناشویی بپردازند.

کلیدواژه: تمایز یافتگی خود، رفتار دلبستگی در روابط زناشویی، هیجان طلبی، گرایش به پیمان شکنی زناشویی.

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران

۲. دانشیار، گروه مشاوره، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۳. دانشیار، گروه مشاوره، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران

۴. استادیار، گروه روانشناسی عمومی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران

مقدمه

خانواده به عنوان واحدی اجتماعی توصیف شده است که می‌تواند شخصیت انسان‌ها را در درون خود شکل بدهد و این کانون با پیوند زناشویی زن و مرد و ازدواج آنها با هم شکل می‌گیرد (کاتینو^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). به طوری که می‌توان گفت که نیاز به صمیمیت و عشق، زن و مرد را به سوی هم کشانده و پیوند زناشویی بین آنها شکل می‌گیرد (لو^۲ و همکاران، ۲۰۲۲). یکی از ویژگی‌های ازدواج، تعهد هریک از همسران در قبال یکدیگر و حقوق متقابل بوده، به گونه‌ای که این تعهد شالوده زندگی مشترک است (آلن^۳ و همکاران، ۲۰۲۲)؛ در غیر این صورت اعتماد متقابل بین همسران کمتر می‌شود که در این صورت پیمان‌شکنی زناشویی^۴ این اعتماد و تعهد را خدشه دار کرده و زندگی زناشویی را به ورطه جدایی و نابودی می‌کشاند (دوی^۵ و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین می‌توان گفت که گرایش به پیمان‌شکنی زناشویی به معنای داشتن گرایش به رفتارهای خارج از رابطه اشاره دارد (آدبسی و آدلوو^۶، ۲۰۲۳) که منجر به نقض تعهد در روابط زناشویی می‌گردد (سافیتری و سوپراتمن^۷، ۲۰۲۳). عوامل مختلفی با پیمان‌شکنی زناشویی در ارتباط است که از جمله آنها می‌توان به هیجان‌طلبی^۸ اشاره کرد (دمرچلی و همکاران، ۱۴۰۱).

هیجان‌طلبی نوعی نیاز به احساسات و تجربیات جدید، گوناگون و پیچیده است (آسایاگ^۹ و همکاران، ۲۰۲۲) و فرد هیجان‌طلب حاضر است برای به دست آوردن این گونه تجربیات به اعمال مخاطره‌آمیز اجتماعی یا فیزیکی اقدام کند (هوانگ^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین می‌توان گفت که هیجان‌طلبی به صورت نیاز به تجارب و هیجان‌های متنوع، جدید و پیچیده و همچنین تمایل به پذیرش خطرات جسمی، روانی و اجتماعی برای دستیابی به این گونه تجارب تعریف شده است (جمت^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۰). هیجان‌خواه‌ها، افرادی ماجراجو و برون‌گرا هستند، از تکرار و یکنواختی خسته، کسل، بی‌حوصله و بی‌قرار می‌شوند و در جستجوی تجارب جدید، تازه، متنوع و هیجان‌انگیزند (ریگان^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۰). بر اساس پیشینه پژوهش در کنار نارضایتی از شریک زندگی، هیجان‌طلب بودن همسران عاملی خطرآفرین برای گرایش به پیمان‌شکنی همسران به شمار می‌رود (اسچرن^{۱۳} و همکاران، ۲۰۱۸). یکی از عواملی که می‌تواند افراد به سمت خطرپذیری و هیجان‌طلبی سوق دهد، تمایز یافتگی خود^{۱۴} است (مینا و امینی‌منش، ۱۴۰۰).

1. Catino
2. Lu
3. Allen
4. Marital Infidelity
5. Dew
6. Adebisi & Adelowo
7. Safitri & Supratman
8. Sensation Seeking
9. Assayag
10. Huang
11. Jamt
12. Regan
13. Scheeren
14. Self-Differentiation

که به این اشاره دارد که افراد به چه میزان توانایی جداسازی فرآیندهای شناختی خود از فرآیندهای هیجانی، احساسی و عواطفی را تجربه می‌کنند، نیز در گرایش به پیمان‌شکنی تأثیرگذار می‌باشد (صفرزاده شیرالی و باوی، ۱۳۹۹؛ شقاقی، آقاییوسفی و میرزاحسینی، ۱۴۰۰).

تمایز یافتگی از خود شامل چهار بعد واکنش هیجانی^۱، موقعیت من^۲، گریز هیجانی^۳ و هم‌آمیختگی با دیگران^۴ می‌باشد (حمزه‌ای و آقاییوسفی، ۱۴۰۱). به عبارت دیگر، تمایز یافتگی از خود یکی از مفاهیم نظریه سیستم‌های خانواده^۵ بوئن^۶ است (پلگ و پلگ^۷، ۲۰۲۳) که به عنوان ظرفیت افراد برای مدیریت هیجانات-شان، متفکر ماندن در حین تجربه هیجانات قوی و تجربه صمیمیت و استقلال در روابط تعریف شده است (خاتیوادا^۸ و همکاران، ۲۰۲۳). سطوح بالاتر تمایز یافتگی تضمین‌کننده صمیمیت طولانی مدت و دوطرفه در رابطه عاشقانه بین همسران است، اما تمایز یافتگی اندک در همسران در تنش‌های ارتباطی و تعارضات خانوادگی عامل تأثیرگذار است (دهائی و همکاران، ۱۴۰). به همین دلیل است که ضعف در تمایز یافتگی می‌تواند عاملی خطرآفرین برای هیجان‌طلبی در روابط جنسی همسران باشد و آنان را به سوی پیمان‌شکنی سوق دهد. از عوامل مهم دیگر که در گرایش به پیمان‌شکنی زناشویی می‌تواند نقش بسزایی داشته باشد، رفتار دلبستگی در روابط زناشویی^۹ است (باربارو^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۹).

برخی صاحب‌نظران مانند جوهانسون و ویفن^{۱۱} (۲۰۰۳) دسترسی پذیری^{۱۲}، پاسخگویی^{۱۳} و دم‌طلبی^{۱۴} را به عنوان رفتارهای کلیدی در روابط زناشویی توصیف می‌کند این سه مفهوم کلیدی وضعیت دلبستگی و پریشانی رابطه زناشویی را به میزان زیادی پیش‌بینی می‌کنند (جوهانسون و ویفن، ۲۰۰۳). بر اساس نظریه دلبستگی بالبی، دسترسی‌پذیری^{۱۵} و پاسخگویی^{۱۶} به عنوان رفتارهای کلیدی در روابط زناشویی هستند که حالت امنیت و با اضطراب و پریشانی فرد را به میزان زیادی تعیین می‌کند و اگر زمانی که تقاضاهایی برای نزدیکی و ارتباط وجود دارد و این تقاضاها به شیوه‌ای آرامبخش توسط دیگری پاسخ داده شوند، منجر به رخدادهای پیوند دهنده‌ای می‌شود که از آن تحت عنوان همدم‌طلبی^{۱۷} یاد شده است که سومین نشانگر

-
1. Emotional Reactivity
  2. Igo Position
  3. Emotional Fusion
  4. Emotional Cut Off
  5. Family Systems Theory
  6. Bowen's
  7. Peleg
  8. Khatiwada
  9. Attachment Behavior In Couple Relationships
  10. Barbaro
  11. Johnson & Whiffen
  12. Accessibility
  13. Responsiveness
  14. Engagement
  15. Accessibility
  16. Responsiveness
  17. Engagement

دلبستگی است (جوهرانسون^۱، ۲۰۰۸). بر اساس پیشینه پژوهش سیستم دلبستگی نایمن و عدم دسترسی پذیری، عدم پاسخگویی و ناهمدم طلبی می‌تواند در بروز پیمان شکنی زناشویی نقش داشته باشد (راسل^۲ و همکاران، ۲۰۱۳).

بر اساس نتایج یک تحقیق هیجان طلبی می‌تواند تحت تأثیر سبک دلبستگی بخصوص دلبستگی ایمن قرار بگیرد، به طوری که می‌توان گفت افرادی که دلبستگی ایمن تری دارند کمتری به سمت هیجان طلبی و خطر کردن گرایش دارند (جلوانی و همکاران، ۱۳۹۴). با توجه به آنچه گفته شد خانواده به عنوان یک واحد اجتماعی، عاطفی و شکل دهنده‌ی شخصیت آدمی با پیوند زناشویی زن و مرد شکل می‌گیرد (بتان^۳ و همکاران، ۲۰۲۰) و نیاز به برقراری ارتباط توأم با صمیمیت (پولتی^۴ و همکاران، ۲۰۱۹) و عشق از اساسی‌ترین دلایلی است که زن و مرد را به سوی انتخاب و پیوند زناشویی با هم می‌کشاند (ولس و مارک^۵، ۲۰۲۰). لذا کانون خانواده همواره به عنوان یکی از محیط‌های موثر در سلامت جسمانی و روانی فرد در نظر گرفته می‌شود. از بین عوامل متعدد یکی از عواملی که سلامت خانواده را با چالش مواجه می‌کند گرایش پیمان شکنی زناشویی به دلایل هیجان طلبانه است. لذا انجام پژوهش در این زمینه می‌تواند دارای اهمیت و ضرورت باشد تا که در جهت پایداری و تحکیم بنیان خانواده قدم برداشت و عوامل موثر بر هیجان طلبی همسران را شناسایی کرد. بنابراین با توجه به اهمیت تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی و تاثیرگذاری این دو ویژگی تحولی بر هیجان طلبی همسران، سوال پژوهش حاضر آن است که آیا بین تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با هیجان طلبی در زنان دارای گرایش به پیمان شکنی زناشویی همبستگی کانونی وجود دارد؟

روش پژوهش

روش پژوهش در این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی (کانونی) بود. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره و روانشناختی شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بودند. بر طبق فرمول $n=50+8m$ از پلنت از تاپاکینگ^۶ و همکاران (۲۰۰۷) و با احتساب افت برخی آزمودنی‌ها و در جهت تعمیم پذیری بیشتر نتایج حجم ۲۰۰ نفر انتخاب شد. رضایت آگاهانه برای پاسخگویی به سوالات و کسب نمره ۱۲ و بالاتر در پرسشنامه گرایش به پیمان شکنی زناشویی از ملاک‌های ورود به پژوهش بود. همچنین محدودش بودن پاسخنامه، داشتن سابقه خیانت زناشویی و سابقه طلاق از ملاک‌های خروج از پژوهش بود. توضیح اهداف پژوهش برای آنها، کسب رضایت آگاهانه از آنها، اختیاری بودن پژوهش و حق خروج از مطالعه پاسخ به سوالات و در اختیار قرار دادن نتایج در صورت تمایل به افراد نمونه و دریافت کد

1. Johnson
2. Russell
3. Bean
4. Poletti
5. Vowels & Mark
6. Tabachnick

اخلاق به شناسه IR.IAU.SHAHROOD.REC.1401.010 از موارد رعایت شده اخلاقی در این پژوهش بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی و استنباطی عمل شد. در سطح توصیفی جهت سنجش متغیرهای تحقیق از میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در سطح استنباطی جهت بررسی روابط بین متغیرها از ضریب همبستگی کانونی و نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد.

ابزار پژوهش

سیاهه تمایز یافتگی خود-فرم کوتاه^۱ (SDI-SF) دریک^۲ و همکاران (۲۰۱۵): این سیاهه دارای ۲۰ سوال است که چهار خرده مقیاس واکنش‌پذیری هیجانی با سوالات ۶، ۹، ۱۱، ۱۴، ۱۶ و ۱۸؛ موقعیت من با سوالات ۱، ۳، ۱۰، ۱۲، ۱۹ و ۲۰؛ گریز هیجانی با سوالات ۴، ۷ و ۱۵؛ هم آمیختگی با دیگران با سوالات ۲، ۵، ۸، ۱۳ و ۱۷ را اندازه‌گیری می‌کند. نمره‌گذاری در طیف ۶ گزینه‌ای صورت می‌گیرد که به خیلی زیاد ۶ نمره، زیاد ۵ نمره، متوسط ۴ نمره، نمی‌دانم ۳ نمره، کم ۲ نمره، خیلی کم ۱ نمره تعلق می‌گیرد. سوالات ۲، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸ و ۱۹ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. به این صورت که خیلی زیاد ۱ نمره، زیاد ۲ نمره، متوسط ۳ نمره، نمی‌دانم ۴ نمره، کم ۵ نمره، خیلی کم ۶ نمره تعلق می‌گیرد. در داخل ایران روایی و پایایی سیاهه تمایز یافتگی مورد تایید قرار گرفته است و پایایی آن با روش همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمده است (فخاری و همکاران، ۱۳۹۲). در پژوهش بر روی مردان و زنان کاربر شبکه‌های اجتماعی سیاهه از همسانی درونی قابل قبولی برخوردار و ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های آن ۰/۷۶ و برای سوال‌ها ۰/۷۴ به دست آمده است و همچنین برای تعیین روایی عاملی از تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی مورد تایید قرار گرفته است (ابویی مهریزی و همکاران، ۱۴۰۰). در یک پژوهش دیگر به روش همسانی درونی، آلفای کرونباخ کل سوالات ۰/۷۳ گزارش شده است (میرزایی، زارعی و صادقی فرد، ۱۳۹۸). در خارج کشور آلفای کرونباخ ۰/۷۸ (لام و چان-سو، ۲۰۱۵) و ضریب بازآزمایی بعد از ۴ هفته ۰/۷۲ به دست آمده است (دریک و همکاران، ۲۰۱۵). در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که ضرایب در دامنه ۰/۷۱ تا ۰/۹۱ به دست آمد.

مقیاس دسترسی‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی^۴ (BARES) سندبرگ^۵ و همکاران (۲۰۱۲): این مقیاس شامل ۱۲ سوال که ۶ خرده مقیاس دسترسی‌پذیری خود با سوالات ۱ و ۲؛ پاسخگویی خود با سوالات ۳ و ۴؛ همدم‌طلبی خود با سوالات ۵ و ۶؛ دسترسی‌پذیری همسر با سوالات ۷ و ۸؛ پاسخگویی همسر با سوالات ۹ و ۱۰؛ همدم‌طلبی همسر با سوالات ۱۱ و ۱۲ را اندازه‌گیری می‌کند (روهلمن و همکاران،

1. Self-Differentiation Inventory Short Form (SDI-SF)
2. Drake
3. Lam & Chan- So
4. Brief Accessibility, Responsiveness, And Engagement Scale (BARES)
5. Sandberg

۲۰۱۸). نمره‌گذاری مقیاس در طیف لیکرت پنج درجه‌ای صورت می‌گیرد، به این صورت که به گزینه هرگز ۱ نمره، به ندرت ۲ نمره، گاهی اوقات ۳ نمره، معمولاً ۴ نمره و همیشه ۵ نمره تعلق می‌گیرد. سوالات ۱، ۲، ۵، ۷، ۸ و ۱۱ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند به این صورت که هرگز ۵ نمره، به ندرت ۴ نمره، گاهی اوقات ۳ نمره، معمولاً ۲ نمره و همیشه ۱ نمره داده می‌شود. نمرات بالاتر در این مقیاس نشانگر میزان بالای رفتارهای دلبستگی زوجین در رابطه زناشویی است. سندبرگ و همکاران (۲۰۱۲) پایایی و روایی آن را بر روی ۱۴۵۹ نفر آمریکایی بررسی کردند و برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده کرده‌است که ضرایب در دامنه ۰/۵۳ تا ۰/۷۸ به دست آورده‌اند و روایی عاملی آن را نیز محاسبه و مقدار خطای ریشه‌ی مجذور میانگین تقریب^۱ و شاخص برازش مقایسه‌ای به ترتیب ۰/۹۹۰ و ۰/۰۰۳ به دست آمده‌است. سندبرگ و همکاران (۲۰۱۶) پایایی و روایی آن را بر روی ۸۳ زوج آمریکایی بررسی کردند و برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده کرده‌است که ضرایب در دامنه ۰/۵۷ تا ۰/۸۷ به دست آورده‌اند و روایی عاملی آن را نیز محاسبه و مقادیر نسبت کای اسکور^۲ به درجه آزادی X^2/d و خطای ریشه‌ی مجذور میانگین تقریب به ترتیب ۳/۸۴ و ۰/۰۱ به دست آمده‌است. این مقیاس توسط رسولی و همکاران (۱۳۹۷) در ایران ترجمه و هنجاریابی شده‌است و برای بررسی پایایی مقیاس بر روی ۴۰۰ نفر از دانشجویان متأهل شهر تهران از آلفای کرونباخ استفاده شده‌است که ضریب بازآزمایی ۰/۹۰ و ضرایب کرونباخ دسترسی‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی خود به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۷ و ۰/۸۴ و همچنین ضرایب کرونباخ دسترسی‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی همسر به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۶ و ۰/۹۰ به دست آمده‌است و روایی همگرا مقیاس با متغیر رضایت زناشویی بررسی و ضریب همبستگی ۰/۷۲ و معنادار در سطح ۰/۰۱ و روایی افتراقی با متغیر تعارضات زناشویی بررسی و ضریب همبستگی ۰/۵۸- و معنادار در سطح ۰/۰۱ به دست آمد (رسولی و همکاران، ۱۳۹۷). در یک پژوهش دیگر ضرایب آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۵۷ تا ۰/۹۴ گزارش شده‌است (برجلی و مهردادصدر، ۱۴۰۰). در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب ۰/۷۵ به دست آمد.

مقیاس هیجان‌طلبی^۲ (SSS-V) زاگرم^۳ (۲۰۰۷): این مقیاس شامل ۴۰ سوال و چهار خرده مقیاس شامل ۱- خطرجویی و ماجراجویی^۴ (با سوالات ۳ الف، ۱۱ ب، ۱۶ الف، ۱۷ الف، ۲۰ ب، ۲۱ ب، ۲۳ الف، ۲۸ الف، ۳۸ ب، ۴۰ ب)، ۲- تجربه طلبی^۵ (با سوالات ۴ ب، ۶ الف، ۹ الف، ۱۰ ب، ۱۴ الف، ۱۸ الف، ۱۹ ب، ۲۲ الف، ۲۶ ب، ۳۷ ب)، ۳- بازدارنده^۶ (با سوالات ۱ الف، ۱۲ ب، ۱۳ ب، ۲۵ ب، ۲۹ الف، ۳۰ ب، ۳۲ الف، ۳۳ ب، ۳۵ ب، ۳۶ الف) و ۴- حساسیت به یکنواختی^۷ با سوالات ۲ ب، ۵ الف، ۷ ب، ۸ الف، ۱۵

1. Root Mean Square error Of Approximation (RMSEA)

2. Sensation Seeking Scale V (SSS-V)

3. Zuckerman

4. Adventure seeking

5. Experiencing seeking

6. Disinhibition

7. Densitivity to weariness

ب، ۲۴ الف، ۲۷ ب، ۳۱ ب، ۳۴ الف، ۳۹ الف را اندازه‌گیری می‌کند. مقیاس هیجان‌طلبی شامل سوالات دو عبارتی است که آزمودنی ملزم است یکی از دو جزء هر ماده را حتماً انتخاب کند (حسن‌زاده و فرزاد، ۱۳۹۷). به این صورت که پاسخ دهنده در پاسخنامه، پاسخی را مشخص می‌کند که توصیف‌کننده تمایل یا احساس وی باشد. در بعضی موارد ممکن است هر دو پاسخ توصیف‌کننده تمایل یا احساس فرد باشند. در این صورت پاسخی را انتخاب باید کرد که تمایل و احساس فرد را «بهتر توصیف» می‌کند. در بعضی موارد ممکن است پاسخ دهنده هیچ یک از دو پاسخ را دوست نداشته باشد. در این صورت پاسخی را که کمتر از آن بیزار است انتخاب می‌کند. در این آزمون برخلاف پاره‌ای از پرسشنامه‌ها پاسخ غلط یا صحیح وجود ندارد. دامنه نمرات بین ۰ تا ۴۰ است که نمرات بالاتر نشان دهنده هیجان‌طلبی بالاتر است و دامنه هر خرده مقیاس بین ۰ تا ۱۰ در نوسان است. در داخل ایران ضریب آلفای کرونباخ برای بررسی همسانی درونی ضریب ۰/۸۷ محاسبه شده است (علاقیند و همکاران، ۱۳۹۸). در خارج از کشور برای بررسی همسانی درونی مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است و ضرایب در دامنه ۰/۶۰ تا ۰/۸۶ (مک‌کای^۱ و همکاران، ۲۰۱۸)، در پژوهش دیگر ضرایب ۰/۵۱ تا ۰/۷۱ (کولادو^۲ و همکاران، ۲۰۱۸) و در یک مطالعه دیگر ضریب ۰/۸۱ گزارش شده است (تورگمان^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). در پژوهش حسن‌زاده و فرزاد (۱۳۹۷) روایی همگرایی آن بررسی و ضرایب همبستگی بین مقیاس هیجان‌طلبی و پرسشنامه آمادگی اعتیاد^۴ وید^۵ و همکاران (۱۹۹۲) در دامنه ۰/۲۱ تا ۰/۳۰ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به دست آمده است. در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب ۰/۸۶ به دست آمد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار سن افراد شرکت‌کننده به ترتیب ۳۱/۴۸ و ۴/۴۳۳ بود. همچنین بر اساس نتایج جمعیت‌شناختی ۴۵ نفر (۲۲/۵ درصد) دیپلم، ۴۵ نفر (۲۲/۵ درصد) فوق دیپلم، ۵۰ نفر (۲۵ درصد) کارشناسی، ۳۵ نفر (۱۷/۵ درصد) کارشناسی ارشد و ۲۵ نفر (۱۲/۵ درصد) دکترا بودند. در جدول ۱، نتایج توصیفی و نرمال بودن (چولگی و کشیدگی) متغیرهای پژوهش آمده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
واکنش‌پذیری هیجانی	۲۰۰	۱۴	۳۱	۱۸/۱۰	۴/۰۸۹	۱/۲۴۳	۰/۷۲۷
موقعیت من	۲۰۰	۱۳	۳۰	۱۷/۲۵	۴/۱۳۸	۱/۲۹۰	۰/۹۴۱
گریز هیجانی	۲۰۰	۹	۱۷	۱۱/۷۳	۱/۹۱۵	۱/۰۴۹	۰/۲۲۰

1. McKay
2. Collado
3. Turgeman
4. Addiction Potential Scale (APS)
5. Weed

-۰/۷۲۳	۰/۷۵۰	۴/۰۳۵	۱۶/۴۵	۲۵	۲	۲۰۰	هم آمیختگی با دیگران
-۰/۲۶۴	۱/۱۰۴	۲/۴۴۹	۴/۰۸	۱۰	۲	۲۰۰	دسترسی پذیری خود
-۰/۹۴۵	۰/۵۸۰	۲/۵۸۳	۴/۷۵	۱۰	۲	۲۰۰	پاسخگویی خود
-۰/۸۵۱	۰/۶۶۷	۲/۶۲۶	۴/۸۸	۱۰	۲	۲۰۰	همدم طلبی خود
-۰/۶۷۲	۰/۵۵۹	۲/۲۸۶	۴/۹۵	۱۰	۲	۲۰۰	دسترسی پذیری همسر
-۰/۹۵۴	۰/۵۱۳	۲/۴۶۴	۴/۹۰	۱۰	۲	۲۰۰	پاسخگویی همسر
-۱/۰۶۴	۰/۵۲۸	۲/۵۱۳	۵/۳۸	۱۰	۲	۲۰۰	همدم طلبی همسر
۰/۷۲۹	-۱/۱۷۹	۱/۰۵۱	۴/۴۸	۶	۲	۲۰۰	خطرجویی و ماجراجویی
۰/۴۶۲	-۰/۷۴۶	۰/۹۴۴	۴/۷۵	۶	۲	۲۰۰	تجربه طلبی
۰/۳۶۲	-۰/۳۱۹	۱/۱۱۴	۴/۶۳	۷	۲	۲۰۰	بازداری زدایی
۰/۱۷۶	-۰/۶۲۹	۱/۰۲۵	۴/۵۸	۶	۲	۲۰۰	حساسیت به یکنواختی

جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. تعداد آزمودنی‌ها ۲۰۰ نفر بودند. همچنین مقدار چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش در بازه (۲- تا ۲) قرار دارد که این نشان می‌دهد متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال برخوردارند. نتایج محاسبه همبستگی کانونی بین متغیرهای پژوهش در جدول ۲ آمده‌است.

جدول ۲. ضرایب همبستگی کانونی بین متغیرهای پژوهش

توابع کانونی	مقادیر ویژه	همبستگی کانونی	مجذور همبستگی	لامبدای ویلکز	آماره F	معناداری
۱	۱/۳۵۸	۰/۷۵۹	-۰/۵۷۶	-۰/۲۲۲	۸/۶۳۴	۰/۰۰۱
۲	۰/۴۵۲	۰/۵۵۸	-۰/۳۱۱	-۰/۵۲۳	۵/۰۳۷	۰/۰۰۱
۳	-۰/۲۱۸	۰/۴۲۳	-۰/۱۷۹	-۰/۷۵۹	۳/۴۷۳	۰/۰۰۱
۴	-۰/۰۸۱	۰/۲۷۴	-۰/۰۷۵	-۰/۹۲۵	۲/۱۹۶	۰/۰۳۶

بر اساس جدول ۳ همبستگی میان متغیرهای کانونی برابر با ۰/۷۵۹ است. مجذور همبستگی (۰/۵۷۶) نشان می‌دهد که واریانس مشترک میان این دو مجموعه (ترکیب خطی) ۵۶/۶ درصد است. به این معنی که با آگاهی از متغیر کانونی تمایز یافتگی خود و رفتار دل‌بستگی در روابط زناشویی ۵۷/۶ درصد از تغییرات متغیر کانونی هیجان طلبی در زنان دارای گرایش به پیمان شکنی زناشویی قابل پیش‌بینی است. وزن و بار کانونی در توابع کانونی متغیرهای پیش‌بین و ملاک در جدول ۳ آمده‌است.

جدول ۳. وزن و بار کانونی اجزا متغیرهای پیش‌بین و ملاک

توابع کانونی	اجرای تابع	وزن کانونی	بار کانونی
متغیرهای پیش‌بین	واکنش پذیری هیجانی	-۰/۸۴۱	-۰/۸۱۹
	موقعیت من	-۰/۲۶۷	-۰/۶۹۲
	گریز هیجانی	-۰/۴۰۷	-۰/۶۶۲
	هم آمیختگی با دیگران	-۰/۴۲۸	-۰/۶۳۹

-۰/۷۲۸	-۰/۵۱۷	دسترسی پذیری خود	
-۰/۶۹۳	-۰/۲۱۰	پاسخگویی خود	
-۰/۷۱۰	-۰/۷۵۶	همدم طلبی خود	
-۰/۷۰۹	-۰/۱۸۹	دسترسی پذیری همسر	
-۰/۶۷۲	-۰/۵۰۶	پاسخگویی همسر	
-۰/۶۸۹	-۰/۱۴۱	همدم طلبی همسر	
۰/۸۰۴	۰/۱۲۶	خطرجویی و ماجراجویی	
۰/۷۰۴	۰/۱۶۱	تجربه طلبی	متغیرهای ملاک
۰/۷۳۵	۰/۳۱۰	بازداری زدایی	
۰/۸۳۸	۰/۵۱۵	حساسیت به یکنواختی	

بر اساس جدول ۳ وزن و بار کانونی اجزا متغیرهای پیش‌بین و ملاک آمده‌است. وزن‌های کانونی نشان دهنده سهم نسبی هر یک از متغیرهای اصلی در میزان همبستگی کانونی و بارهای کانونی نشان دهنده سهم هر متغیر اصلی در تشکیل متغیر کانونی است. نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که در تابع متغیرهای پیش‌بین، واکنش پذیری هیجانی (-۰/۸۴۱) بیشترین وزن یا اهمیت را در همبستگی کانونی داشته است. در تابع متغیرهای ملاک نیز حساسیت به یکنواختی (۰/۵۱۵) دارای بیشترین وزن است. همچنین بارهای کانونی نشان می‌دهند که در تشکیل متغیر کانونی، بیشترین سهم مربوط به واکنش‌پذیری هیجانی (۰/۸۱۹) و در متغیر کانونی ملاک بیشترین سهم مربوط به حساسیت به یکنواختی (۰/۸۳۸) است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش، بررسی تحلیل همبستگی کانونی رابطه بین تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با هیجان‌طلبی در زنان دارای گرایش به پیمان‌شکنی زناشویی بود. نتایج نشان داد که بین ابعاد تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با ابعاد هیجان‌طلبی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل همبستگی کانونی نشان داد که واریانس مشترک ۵۷/۶ درصد بود. این نتیجه به دست آمده با نتایج تحقیقات مینا و امینی منش (۱۴۰۰) و جلوانی و همکاران (۱۳۹۴) همسویی دارد. در تبیین روابط بین تمایز یافتگی خود با هیجان‌طلبی در زنان متأهل دارای گرایش به پیمان‌شکنی می‌توان گفت که تمایز یافتگی خود دارای دو سطح است؛ سطح درون‌فردی و سطح بین‌فردی. سطح درون‌فردی به معنی توانایی تفکیک فرایندهای عقلی از احساسی و سطح بین‌فردی به معنی توانایی تجربه خودمختاری در عین وجود صمیمیت است (بوئن، ۱۹۷۸؛ به نقل از رافضی و صبوری، ۱۴۰۱). علاوه بر سطوح تمایز یافتگی خود، چهار عامل آن شامل واکنش‌پذیری هیجانی، گریز هیجانی، موقعیت من و هم آمیختگی با دیگران توسط اسکورون و فریدلندر (۱۹۹۸؛ به نقل از اولیور^۱ و همکاران، ۲۰۲۲) نیز مشخص شده که بر فرآیندهای هیجانی درون خانواده مؤثر است. واکنش‌پذیری هیجانی به معنی حساسیت شدید، طغیان‌های هیجانی و

هیجان‌ناپایدار نسبت به محرک‌های محیطی است (اولیور پسی^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). این مفهوم دارای سه جنبه حساسیت عاطفی^۲، شدت عاطفی^۳ و ثبات عاطفی^۴ است. افراد با واکنش‌پذیری هیجانی بالا، هنگام مواجهه با محرک‌های منفی، حساسیت عاطفی شدید از خود نشان داده و در بهبودی و بازیافتن تعادل هیجانی تأخیر دارند (یوان^۵ و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین، این افراد با عدم تفکیک عواطف از احساسات، واکنش شدید در برابر احساسات دیگران، تصمیم‌گیری بر اساس عواطف خود مواجه بوده و از این رو قادر به تنظیم هیجان‌ناپایدار خود نیستند (سیمون^۶ و همکاران، ۲۰۱۹). به طوری که با بررسی پیشینه پژوهشی، این مؤلفه یعنی واکنش‌پذیری هیجانی بر رابطه زناشویی نیز اثرات قابل توجهی دارد برای مثال، پژوهش یوان و همکاران (۲۰۲۲) بیانگر رابطه منفی و معنادار بین واکنش‌پذیری هیجانی و کیفیت زناشویی بوده و نشان داد هرچه واکنش‌پذیری هیجانی فرد بالا باشد، واکنش‌های اجتنابی همسر نیز افزایش خواهد یافت و این می‌تواند بر هیجان‌طلبی در زندگی زناشویی تأثیر بگذارد.

گریز هیجانی به عنوان دومین مؤلفه تمایز یافتگی خود به معنی فاصله‌گیری فیزیکی یا عاطفی از دیگران است که از دلبستگی هیجانی حل نشده‌ی دوران کودکی نشأت می‌گیرد. افراد با گریز عاطفی بالا در تعاملات اجتماعی دچار مشکل بوده و معمولاً از مواجهه با مسائل دشوار اجتناب می‌کنند (برزگر کهنمویی و همکاران، ۱۳۹۳). این الگوی رفتاری در تعاملات اجتماعی مانند روابط زناشویی نیز تکرار شده و عاملی تهدیدکننده برای استحکام و عمق رابطه محسوب می‌شود؛ بنابراین، هرچه گریز هیجانی بیشتر باشد، آسیب‌پذیری در روابط آینده نیز افزایش می‌یابد. به طوری که شواهد نشان می‌دهد گریز هیجانی بیشتر به رضایت زناشویی کمتر منجر شده و زمینه اختلافات زناشویی، طلاق، دلسردی و خیانت از سوی همسر را نیز فراهم می‌کند (فعله کار و همکاران، ۱۳۹۸). از دیگر مؤلفه‌های تمایز یافتگی می‌توان به همجوشی با دیگران اشاره کرد. مفهوم همجوشی به معنی عدم توانایی تفکیک فکر از احساس و بیان ارزش‌های کاذب به جای عقاید واقعی بوده و وجود مثلث‌بندی و همانندسازی مفرط با والدین از جمله ویژگی‌های این مفهوم به شمار می‌رود (اسکورون و فریدلندر، ۱۹۹۸؛ به نقل از اولیور و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین، تلاش برای خشنودی دیگران به منظور دریافت تأیید و حمایت، چسبندگی عاطفی و عدم وجود قدرت تصمیم‌گیری به طور مستقل، از جمله پیامدهای آن محسوب می‌شود (رافضی و صبوری، ۱۴۰۱). به طور کلی، به نظر می‌رسد افراد با سطح بالای همجوشی در ایجاد فردیت و تعیین مرزبندی‌های مشخص مشکل داشته و تصمیم‌آنان وابسته به نظر دیگران است. در مقابل، مفهوم جایگاه من بیانگر توانایی فرد برای حفظ هویت خود و همچنین مقاومت در برابر فشارهای بیرونی است. افراد با این ویژگی، نسبت به عقاید و ارزش‌های خودآگاه

1. Oliver Pece
2. Emotional Sensitivity
3. Emotional Intensity
4. Emotional Persistence
5. Yuan
6. Simon

بوده و هنگام تعارض با دیگران به نظام ارزشی خود متعهد باقی می‌مانند (بوسر^۱ و همکاران، ۲۰۱۹)؛ بنابراین، آزادانه قادر به شرکت در فضای عاطفی بدون ترس از امتزاج با دیگران هستند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که عدم پاسخگویی به نیازهای عاطفی و ترس از دست دادن استقلال در روابط صمیمانه، فرد را به سوی سبک‌های مقابله‌ای از نوع فاصله‌گیری هیجانی و استقلال افراطی در برابر دیگران سوق می‌دهد. این سبک رفتاری گرچه در ابتدا نقش حفاظتی داشته ولی به کارگیری آن به طور اغراق‌آمیز و ناکارآمد در رابطه زناشویی، مانع از بیان احساسات و نیازهای فرد شده و از احساس همدلی، نزدیکی و صمیمیت با همسر می‌کاهد. همچنین، آنان در زندگی زناشویی از راهبردهای مسئله‌مدار نیز اجتناب می‌کنند. از این رو احتمالاً با اجتناب تجربه‌ای، از بحث و مشارکت در جهت رفع مشکلات موجود در رابطه زناشویی نیز کناره گرفته و عدم پاسخگویی به نیازهای همسر به تجارب ناخوشایند عاطفی مبدل می‌شود و همسران گرایش به روابط خارج از خانواده پیدا می‌کند و این می‌تواند به عنوان یک عامل مهم برای هیجان‌طلبی در زندگی زناشویی تبدیل شود. لذا منطقی است گفته شود که بین تمایز یافتگی خود با هیجان‌طلبی در زنان متأهل دارای گرایش به پیمان‌شکنی رابطه وجود دارد.

از سوی دیگر در در تبیین روابط بین رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با هیجان‌طلبی در زنان متأهل دارای گرایش به پیمان‌شکنی می‌توان گفت که عوامل مختلفی در پایداری ازدواج و استحکام خانواده مؤثر است که یکی از مهمترین آنها رفتار دلبستگی در زندگی زناشویی است. نظریه دلبستگی، چهارچوبی فراهم می‌کند که به فهم بهتر روابط زناشویی و شیوه‌های مقابله با مشکلات زناشویی کمک می‌نماید. همسران با سبک دلبستگی اجتنابی اهمیت برقراری روابط صمیمی در زندگی زناشویی را نادیده می‌گیرند و کمتر توسط همسران خود حمایت می‌شوند. سبک دلبستگی ایمن ناشی از وجود تعاملات گرم و مثبت است و زوجین با سبک دلبستگی ایمن (پاسخگو، در دسترس و همدم طلب)، نسبت به خود و شخص مورد علاقه-شان و نسبت به روابط فردیشان مثبت فکر می‌کنند (رسولی و کهریزی، ۱۳۹۹). زوجینی که از میزان دسترسی‌پذیری بالاتری برخوردار هستند، اعتقاد دارند هم خود آنها و همسرشان به همدیگر دسترسی دارند و در هنگام مشکلات می‌توانند تکیه‌گاه هم باشند. به راحتی توجه هم را به خود جلب می‌کنند و در هنگام گفتگو به یکدیگر به خوبی به صحبت‌های همدیگر گوش می‌دهند و در هنگام نیاز از یکدیگر حمایت می‌کنند (سندبرگ و همکاران، ۲۰۱۲). بر اساس نظریه بالبی، دسترسی‌پذیری به عنوان رفتار کلیدی در روابط توصیف می‌شود که حالت امنیت و یا اضطراب و پریشانی فرد به میزان زیادی تعیین می‌کند (بالبی، ۱۹۷۳)؛ به نقل رسولی و همکاران، (۱۳۹۷). همچنین بر اساس نظریه بالبی، پاسخگویی به عنوان رفتار کلیدی در روابط توصیف می‌شود که حالت امنیت و یا اضطراب و پریشانی و آشفتگی فرد به میزان زیادی تعیین می‌کند (بالبی، ۱۹۷۳)؛ به نقل رسولی و همکاران، (۱۳۹۷). زمانی که میزان پاسخگویی در زندگی زناشویی بالا باشد همسران معتقدند که زمانی که همسرشان عمیق‌ترین احساساتش را با او در میان

می‌گذارد؛ به سخنانش گوش می‌دهد و مطمئن است که در صورت نیاز، به همسرش کمک یا او از همسرش حمایت می‌کند (سندبرگ و همکاران، ۲۰۱۲). بنابراین زمانی که زوجین در دسترس همدیگر باشند و نسبت به نیازهای همدیگر پاسخ به موقع بدهند کمتر درگیر رفتارهای هیجان‌طلبانه و رفتارهای پیمان‌شکنانه زناشویی می‌شوند، چرا که نیازهای آنان در کنار همسرشان برآورده می‌شوند و می‌توانند به موقع و در زمان و مکان مناسب نیازهایشان برآورد شود. بنابراین چنین همسران کمتر خطرپذیری می‌کنند و نسبت به زندگی زناشویی خود متعهد هستند و کمتر هیجان‌طلبی می‌کنند. لذا منطقی است گفته شود که بین رفتار دلبستگی در روابط زناشویی با هیجان‌طلبی در زنان متأهل دارای گرایش به پیمان‌شکنی رابطه وجود دارد. علیرغم نقاط قوت این مطالعه، مانند بررسی روابط کانونی بین متغیرها، نتایج این مطالعه باید با در نظر گرفتن برخی محدودیت‌ها تفسیر شود. اول، مطالعه حاضر از مقیاس‌ها و پرسشنامه‌های خودگزارشی استفاده کرد. یک محدودیت مهم دیگر در این پژوهش که باید به آن توجه کرد، عدم آگاهی در مورد نمونه فعلی (یعنی زنان متأهل شهر تهران) بود. زیرا این مطالعه تنها سن، تحصیلات را به عنوان ویژگی‌های جمعیت شناختی مشخص کرد. لذا دامنه جامعه در مطالعه حاضر ممکن است سؤالاتی را در مورد تعمیم‌پذیری یافته‌های مطالعه ایجاد کند. به عنوان مثال، شرکت‌کنندگان ساکن شهر تهران بودند. محدودیت‌های این مطالعه عمدتاً به ماهیت جانبی آن مربوط می‌شود. جمع‌آوری داده‌ها یک رویداد یکباره بود و در نتیجه داده‌ها عمق زمانی ندارند، در حالی که نمرات می‌توانند به راحتی از یک سال به سال دیگر و حتی در همان سال بسته به شرایط شخصی به‌طور قابل توجهی تغییر کنند. به روشی مشابه، زنان متأهل به صورت در دسترس انتخاب شدند و از نظر شرایط اجتماعی-اقتصادی آنان و محیط‌های اجتماعی/فرهنگی، بخش قابل‌تعمیمی از زنان متأهل شهر تهران نبودند که مطالعه در آن انجام شده‌است. بنابراین مطالعات آتی باید ویژگی‌های جمعیت‌شناختی بیشتری از زنان متأهل مانند شرایط خانوادگی، موقعیت جغرافیایی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی خانواده را مشخص کنند تا بتوانند تعیین کنند که چگونه می‌تواند بر نتایج اینگونه مطالعات تأثیر بگذارد. این مطالعه همچنین شامل یک نمونه جامعه از زنان متأهل بود. شاید جالب باشد که ببینیم آیا یافته‌ها در نمونه‌های مردان متأهل تکرار می‌شوند یا خیر. پیشنهاد می‌شود این مطالعه بر روی زنان متأهل دیگر شهرها هم انجام شود. چرا که هیجان‌طلبی و گرایش به پیمان‌شکنی زناشویی فارغ از مسائل فرهنگی و تفاوت‌های قومیتی و نژادی می‌تواند در تمامی فرهنگ‌ها وجود داشته باشد و شناسایی عوامل موثر بر این مشکلات هیجانی اهمیت دارد. لذا با توجه به یافته‌های این پژوهش، روان‌شناسان و مشاوران خانواده می‌توانند از متغیرهای پیش‌بین هیجان‌طلبی همچون تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی همسران آگاهی یابند و با تقویت آن‌ها به مشاوره‌ی زناشویی بپردازند.

Reference

- Abooei Mehrizi, V., Shafiabadi, A., Khodabakhshi-Koolae, A., & Khaletbari J. (2021). The comparing effectiveness of the group therapy of schema therapy and acceptance and commitment on self-differentiation of teenage girls. *Journal of Pediatric Nursing*, 7(3), 12-20.
- Adebisi, B. A., & Adelowo, A. F. (2023). Study of Domestic Injustices and Solutions to Marital Unfaithfulness in Selected Nollywood Films of Yoruba Expression. *Ede: Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(1), 1-10.
- Alagband, L., Sharifi, H., Farzad, V., & Aghayousefi, A. (2019). A Model for Predicting Emotional Divorce Based on Emotional Literacy, Coping Styles, Quality of Life, and Emotion Seeking with Emotion Regulation Mediation. *medical journal of mashhad university of medical sciences*, 62(3), 288-402.
- Allen, S., Hawkins, A. J., Harris, S. M., Roberts, K., Hubbard, A., & Doman, M. (2022). Day- to- day changes and longer- term adjustments to divorce ideation: Marital commitment uncertainty processes over time. *Family Relations*, 71(2), 611-629.
- Asldehghan, F., Rezaeian Faraji, H., & hosseinian, S. (2018). The role of parents' self-differentiation in predicting high school students' self-differentiation. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 19(1), 10-17.
- Assayag, N., Berger, I., Parush, S., Mell, H., & Bar-Shalita, T. (2022). Attention-deficit/hyperactivity disorder symptoms, sensation-seeking, and sensory modulation dysfunction in substance use disorder: a cross sectional two-group comparative study. *International journal of environmental research and public health*, 19(5), 1-10.
- Barbaro, N., Sela, Y., Atari, M., Shackelford, T. K., & Zeigler-Hill, V. (2019). Romantic attachment and mate retention behavior: The mediating role of perceived risk of partner infidelity. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36(3), 940-956.
- Barzegar Kahnamoee, S., Mohamadi, A., Zafaranchizadeh, M., & Foladi, F. (2015). Exploring the relationship between the differentiation of self, anxiety and marital satisfaction in married Women in Tabriz. *Women and Family Studies*, 7(26), 41-56.
- Bean, R. C., Ledermann, T., Higginbotham, B. J., & Galliher, R. V. (2020). Associations between Relationship Maintenance Behaviors and Marital Stability in Remarriages. *Journal of Divorce & Remarriage*, 61(1), 62-82.
- Borjali, A., & Mehradsadr, M. (2021). Effectiveness of "Hold Me Tight" Educational Program on Intimacy, Attachment Behaviors, and Marital

- Satisfaction among Married Students. *Journal of Woman and Family Studies*, 9(3), 9-32.
- Buser, T. J., Pertuit, T. L., & Muller, D. L. (2019). Nonsuicidal self- injury, stress, and self- differentiation. *Adultspan Journal*, 18(1), 4-16.
- Catino, M., Rocchi, S., & Marzetti, G. V. (2022). The network of interfamily marriages in 'Ndrangheta. *Social Networks*, 68(1), 318-329.
- Collado, A., Hainaut, J. P., Monfort, V., & Bolmont, B. (2018). Sensation Seeking and Adaptation in Parabonauts. *Frontiers in psychology*, 9, 296.
- Damercheli, P., Zargham Hajebi, M., & Navabinejad, S. (2022). Mediating Role of Self-Control in the Relationship between Virtual Internet Addiction and Sensation Seeking with Emotional Divorce and Attitudes toward Marital Infidelity in Women with Extramarital Affairs. *Journal of Family Psychology*, 1(1), 1-10.
- Dew, J., Trujillo, S., & Saxey, M. (2022). Predicting marital financial deception in a national sample: A person- centered approach. *Family Relations*, 1(2), 1-10.
- Dohaei, S., Aghayoosefi, A., & Farghadani, A. (2022). The Effectiveness of Self-Differentiation Treatment on Egocentrism and Marital Adjustment in Couples Based on Bowen's Family Systems Theory. *Journal of Applied Psychological Research*, 12(4), 421-440.
- Drake, J. R., Murdock, N. L., Marszalek, J. M., & Barber, C. E. (2015). Differentiation of Self Inventory-Short form: Development and preliminary validation. *Contemporary Family Therapy*, 37(2), 101-112.
- Fakhari, N., Latifian, M., & Etemd, J. (2014). A Study of Psychometric Properties of the Executive Skills Scale for Pre-School Children (Parent Form). *Quarterly of Educational Measurement*, 4(15), 35-58.
- Falehkar, A., Bordan, Z., Danaee Kosha, M., Amani, O., & Moghadamfar, N. (2020). The predictive role of self-differentiation and early maladaptive schemas in marital satisfaction of female applicants for divorce. *Iraning Journal of Nursing Research*, 14 (6), 26-34
- Hamzei, A., & Aghayousefi, A. (2023). Model of Structural Equations of Marital Adjustment Based on Self- Differentiation and Cognitive Flexibility Mediated by Coping Strategies. *Journal of Health Promotion Management*, 12 (1), 16-31
- Hasanzadeh, S., & Farzad, V. (2018). Psychometric Properties of Zakarman's Excitement Questionnaire and its Relationship with Addictive Addiction in Quitting Zone 4 of Tehran. *Psychometry*, 6(24), 89-105.
- Huang, J., Zhang, D., Chen, Y., Yu, C., Zhen, S., & Zhang, W. (2022). Parental psychological control, psychological need satisfaction, and non-

- suicidal self-injury among Chinese adolescents: The moderating effect of sensation seeking. *Children and Youth Services Review*, 136(1), 1-10.
- Jamt, R. E., Gjerde, H., Furuhaugen, H., Romeo, G., Vindenes, V., Ramaekers, J. G., & Bogstrand, S. T. (2020). Associations between psychoactive substance use and sensation seeking behavior among drivers in Norway. *BMC public health*, 20(1), 23.
- Jelvani, M., Abedi, A., & Aghaei Goshaghani A. (2015). The relation between attachment styles with Sensation seeking in high school students in the city of Isfahan. *IJRN*, 1 (3), 45-53
- Johnson, S. M. (2008). Couple and family therapy: An attachment perspective. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (p. 811–829). The Guilford Press.
- Johnson, S. M., & Whiffen, V. E. (Eds.). (2003). *Attachment processes in couple and family therapy*. Guilford Press.
- Journal of Woman & Study of Family*, 7(26), 41-56.
- Khatiwada, J., Isono, M., & Ogawa, T. (2023). Factors associated with impeding the reintegration of incest survivors: a qualitative study in selected safe homes in Nepal. *Journal of interpersonal violence*, 38(1-2), 539-564.
- Lam, C. M., & Chan-So, P. C. (2015). Validation of the Chinese Version of Differentiation of self-inventory (C-DSI). *Journal of marital and family therapy*, 41(1), 86-101.
- Lu, F., Huang, X., Xu, E., Chung, C. N., & He, X. (2022). Instrumental love: Political marriage and family firm growth. *Management and Organization Review*, 18(2), 279-318.
- McKay, S., Skues, J. L., & Williams, B. J. (2018). With risk may come reward: Sensation seeking supports resilience through effective coping. *Personality and Individual Differences*, 121, 100-105.
- Mina, F., & Aminimanesh, S. (2022). Predictors of High-Risk Behaviors in Female Adolescents: The Role of Emotional Dysfunction, Self-Differentiation and Self- Assertiveness. *Quarterly Social Psychology Research*, 11(44), 183-197.
- Oliver Pece, J., Jódar Anchía, R., Berástegui Pedro-Viejo, A., Skowron, E. A., Friedlander, M. L., & Schmitt, T. A. (2022). Psychometric study of the differentiation of self-scale-revised in a sample of Spanish adults. *Current Psychology*, 1(1), 1-20.
- Oliver, J., Jódar, R., Berástegui, A., Skowron, E. A., Friedlander, M. L., & Schmitt, T. A. (2022). Psychometric study of the differentiation of self-

- scale-revised in a sample of Spanish adults. *Current Psychology*, 1(1), 1-14.
- Peleg, M., & Peleg, O. (2023). Personality and Family Risk Factors for Poor Mental Well-Being. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(1), 839.
- Poletti, B., Carelli, L., Solca, F., Pezzati, R., Faini, A., Ticozzi, N., & Silani, V. (2019). Sexuality and intimacy in ALS: systematic literature review and future perspectives. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*, 90(6), 712-719.
- Rafezi, Z., & Saboori, R. (2022). The Role of Self-Differentiation Components in Predicting Marital Intimacy in Couples. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 13(51), 181-205.
- Rasoli, M., Asodeh, M. H., Tamrchi, F., & Hoseini, Z. (2016). Factor structure and validation of Self-Differentiation Inventory Short Form (SDI-SF). *Psychometry*, 4(16), 1-10.
- Rasouli, A., And Kehrizi, Z. (2019). The relationship between attachment styles, religious commitment and marital adjustment with family functioning of married students. *Islamic Journal of Women and Family*, 3(8), 57-74.
- Rasouli, M., Babaei Gharmkhani, M., & Davarniya, R. (2018), The Evaluation of the Psychometric Properties of Brief Accessibility, Responsiveness, and Engagement Scale (BARE): A Tool for Measuring Attachment Behavior in Couple Relationships. *Zanko J Med Sci*, 19(62), 1-17
- Regan, T., Thamotharan, S., Hahn, H., Harris, B., Engler, S., Schueler, J., & Fields, S. A. (2020). Sensation seeking, sexual orientation, and drug abuse symptoms in a community sample of emerging adults. *Behavioural Pharmacology*, 31(1), 102-107.
- Ruhlmann, L. M., Gallus, K. L., & Durtschi, J. A. (2018). Exploring relationship satisfaction and attachment behaviors in single-and dual-trauma couples: A pilot study. *Traumatology*, 24(1), 1-10.
- Russell, V. M., Baker, L. R., & McNulty, J. K. (2013). Attachment insecurity and infidelity in marriage: Do studies of dating relationships really inform us about marriage? *Journal of Family Psychology*, 27(2), 242-251.
- Safarzadeh Shirali, P., & Bavi, S. (2020). The Causal Relationship of Self-Differentiation and Marital Intimacy with Attitude to Crossover Relationships with Mediating Role of Marital Commitment in Women Referring to Psychological Centers. *Woman and Culture*, 12(46), 87-101.

- Safitri, S., & Supratman, L. P. (2023). Teenagers Perception Of Committed Relationship On Their Parents Infidelity In North Sumatra. *Syntax Literate; Jurnal Ilmiah Indonesia*, 7(12), 18376-18388.
- Sandberg, J. G., Busby, D. M., Johnson, S. M., & Yoshida, K. (2012). The brief accessibility, responsiveness, and engagement (BARE) scale: A tool for measuring attachment behavior in couple relationships. *Family Process*, 51(4), 512-526.
- Sandberg, J. G., Novak, J. R., Davis, S. Y., & Busby, D. M. (2016). The brief accessibility, responsiveness, and engagement scale: A tool for measuring attachment behaviors in clinical couples. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(1), 106-122.
- Scheeren, P., Apellániz, I. D. A. M. D., & Wagner, A. (2018). Marital infidelity: The experience of men and women. *Trends in Psychology*, 26, 355-369.
- Shaghghi F, Agha Yousefi A, Mirza Hosseini H. Developing a structural model of the quality of the main family and the tendency to infidelity between spouses through the mediation of self-differentiation. *Psychological Science*, 20(108), 2342-2327.
- Simon, H. L. M., DiPlacido, J., & Conway, J. M. (2019). Attachment styles in college students and depression: The mediating role of self-differentiation. *Mental Health & Prevention*, 13(1), 135-142.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics* (Vol. 5). Boston, MA: Pearson.
- Turgeman, L., Hefner, I., Bazon, M., Yehoshua, O., & Weinstein, A. (2020). Studies on the relationship between social anxiety and excessive smartphone use and on the effects of abstinence and sensation seeking on excessive smartphone use. *International journal of environmental research and public health*, 17(4), 1262.
- Vowels, L. M., & Mark, K. P. (2020). Partners' Daily Love and Desire as Predictors of Engagement in and Enjoyment of Sexual Activity. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 1-13.
- Weed, N. C., Butcher, J. N., McKenna, T., & Ben-Porath, Y. S. (1992). New measures for assessing alcohol and drug abuse with the MMPI-2: The APS and AAS. *Journal of personality assessment*, 58(2), 389-404.
- Yuan, Q., Fan, Z., & Leng, J. (2022). The Effect of Emotional Reactivity on Marital Quality in Chinese Couples: The Mediating Role of Perceived Partner Responsiveness. *Frontiers in Psychology*, 1(1), 1-10.
- Zuckerman, M. (2007). The sensation seeking scale V (SSS-V): Still reliable and valid. *Personality and Individual Differences*, 43(5), 1303-1305.

The Canonical Correlation Analysis of the Relationship between Self-Differentiation and Attachment Behavior in Couple Relationships with Sensation Seeking in Women with Tendency to Marital Infidelity

Fahime Kashefi^۱

Manouchehr Azkhosh^۲

Mohammad Saeed Khanjani^۳

Hakime Aghaei^۴

Abstract

The aim of this study was to investigate canonical correlation analysis of the relationship between self-differentiation and attachment behavior in couple relationships with sensation seeking in women with tendency to marital infidelity. The quantitative- correlation method was used. The statistical population of the present study included all married women who referred to counseling and psychological centers in Tehran city in year 1401. In this study, through convenience sampling method, 200 people were selected as sample and they were asked to fill in attitudes toward infidelity scale, sensation seeking scale, self-differentiation inventory short form and brief accessibility, responsiveness, and engagement scale of Sandberg. The collected data was analyzed using Canonical correlation. Findings showed that there was a significant relationship between self-differentiation and attachment behavior in couple relationships with sensation seeking ($P < 0/01$). The of canonical correlation showed that common variance of self-differentiation and attachment behavior in couple relationships with sensation seeking was 57/6%. According to the findings of this research, psychologists and family counselors can learn about variables predicting sensation seeking, such as self-differentiation and attachment behavior in spouses' marital relationships, and by strengthening them, engage in marital counseling.

Keywords: self-differentiation, attachment behavior in couple relationships, sensation seeking, tendency to marital infidelity.

---

1. Ph.D. Student of Psychology, Shahroud Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran

2. Associate Professor, Department of Counseling, University of Rehabilitation Sciences and Social Health, Tehran, Iran (Corresponding author) Email: mn.azkhosh@uswr.ac.ir

3. Associate Professor, Department of Counseling, University of Rehabilitation Sciences and Social Health, Tehran, Iran.

4. Assistant Professor, Department of Psychology, Shahroud Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran.

